

Vrijwilligers van het jaar 2015

Op een natte zaterdag eind januari reis ik naar Delden voor een gesprek met de 'FLORON-vrijwilligers van het jaar 2015': Pieter Stolwijk en René Bult. Bij een kop koffie-met-appelgebak in Hotel-Restaurant De Zwaan komt het gesprek al gauw op gang.

1 Hoe is je belangstelling voor de natuur ontstaan?

PIETER: Eigenlijk toevallig. In februari 1972 gingen mijn vrouw en ik met onze pasgeboren dochter vaak wandelen in een naburig park in Utrecht. Toen vielen mij de kleine witte bloemetjes op die ik in de tuin van mijn ouders altijd had moeten wieden. Maar ik vond dat 'onkruid' juist zo'n vrolijk gezicht. Overigens zonder dat ik in de gaten had dat het om vier verschillende soorten ging. Mijn vrouw kocht toen voor mij een flora met de 100 meest algemene planten en ik vond het een sport om de correcte naam op te sporen. Al gauw bleek dat ik aan dat boekje niet genoeg had. Daarom kocht ik de flora van Heimans en Thijssen en ging ik de soorten noteren die ik al doende op naam leerde brengen.

Toen ik in 1976 in Twente kwam wonen, raakte ik betrokken bij de Floristische Werkgroep Twente. In 1988 is FLORON ontstaan. In eerste instantie was ik districtscoördinator in Twente, maar dat heb ik al gauw overgedragen aan Otto Zijlstra. Samen met Jacques Bielen vormden we een districts-team avant la lettre.

Vrijwilligers van het jaar 2015 Pieter Stolwijk en René Bult ontvangen tijdens de FLORON dag uit handen van de voorzitter van Stichting FLORON (Hans van Dord) een oorkonde (foto: Baudewijn Odé).

RENÉ: Belangstelling voor de natuur bestaat in mijn herinnering al sinds de kleuterschool. Als vierjarige was ik in de rozenborder bij onze kleuterschool met de toepasselijke naam "De Bijenkorf" al in de weer met potjes om bijen, hommels en vlinders te vangen. Tot mijn 18e ben ik altijd wel bezig geweest met "de natuur", zonder een specifieke voorkeur. Daarna ben ik Biologie gaan studeren aan de universiteit van Groningen. Omdat ik toen – en nu nog steeds – wil doordringen tot de kern van de dingen, ik bedoel: hoe werkt iets nu echt, specialiseerde ik mij in de Biochemie en de Biofysica. Tijdens mijn studie raakte ik erg onder de indruk van de opkomende mogelijkheden van de informatica voor wetenschappelijk onderzoek. We spreken dan over eind jaren 80.

Daarom ben ik na mijn studie bij de faculteit natuurkunde gepromoveerd op een neuro-ecologisch onderzoek naar visuele informatieverwerking bij insecten, waarbij ik mij een groot deel van de tijd kon uitleven op allerlei computersystemen.

2 Wat heb je met planten?

PIETER: Nou ja, beestjes en vogels gaan er vandoor als je dichterbij komt. Mossen zijn me te klein, en voor paddenstoelen heb je een microscoop nodig!

RENÉ: Ik kan mij goed vinden in wat Pieter zegt. Met planten heb je ook meer direct contact dan met beestjes, ofschoon insecten mij ook nog zeer boeien. Maar dan

niet hoe ze heten, maar meer de interesse in de neurale mechanismen die verantwoordelijk zijn voor hun gedrag, zoals de verbazingwekkende luchtacrobatiek van veel insecten. Dat zie ik nog geen drone doen met al die ingebouwde computertechniek.

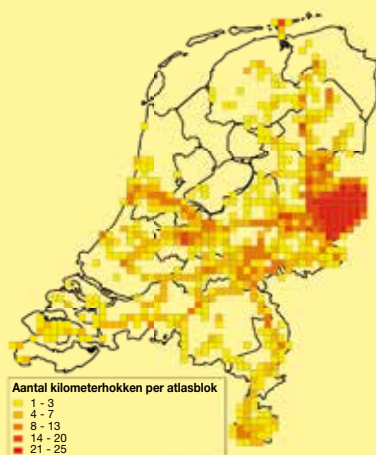
3 Hoeveel tijd besteed je aan dit 'vrijwilligerswerk'?

PIETER: Voor mij werkten planten na mijn werk altijd therapeutisch: als je buiten bent en ook nog wat doet, kun je je werk even achter je laten! Ik zie mezelf ook niet als een vrijwilliger. Ik heb gewoon mijn belangstelling verder uitgebouwd. Tegenwoordig besteed ik in het seizoen elke week 4 tot 5 middagen aan inventarisatiewerk. Als werkgroep hebben we in de loop der jaren denk ik zo'n 800.000 waarnemingen verzameld, waarvan ongeveer de helft van mezelf. Ik heb ze wel allemaal ingevoerd. Met PlantObs gaat dat een stuk vlotter en bovendien is de vondst meteen gekoppeld aan de coördinaten.

RENÉ: Vrijwilligerswerk vind ik niet zo'n goede benaming. Het is een onderdeel van mijn hobby om met en in de natuur bezig te zijn. Veel van mijn vrije tijd gaat er in zitten. In PlantObs zit sinds de start in oktober 2014 inmiddels wel zo'n 1.000 uur. Ook besteed ik veel tijd aan educatie via de plantenwerkgroep van het IVN Groningen-Haren door het organiseren van excursies en cursussen op floristisch gebied. Onze "bomen-cursus" is echt een begrip geworden in het Noorden. Dit jaar organiseren we voor het eerst een planten kijk-cursus naar regionale botanisch rijke gebieden, zoals Schiermonnikoog en het Drentse Aa gebied.

Pieter Stolwijk

Pieter Stolwijk is uitgeroepen tot vrijwilliger van het jaar omdat hij al vanaf het begin (1988) bij FLORON betrokken is en in de loop der jaren vele honderdduizenden gegevens heeft verzameld én ingevoerd. Ook het afgelopen jaar heeft hij, nu met behulp van PlantObs, weer veel nieuwe gegevens aangeleverd. Het kaartje geeft een beeld van het aantal kilometerhokken per atlasblok die door Pieter in al die jaren zijn bezocht. Zijn directe omgeving – Twente – scoort opvallend hoog. Maar ook is duidelijk dat Pieter in half Nederland (en in elke provincie) wel inventarisatie sporen heeft nagelaten.

4 Wat is volgens jou de functie van de 'vrijwilliger' voor de Nederlandse natuur?

PIETER: Er is geen geld voor dit werk. Door ons vrijwilligerswerk zit de overheid voor een dubbeltje op de eerste rang. De overheid is verplicht een inspanning te doen om deze gegevens te verzamelen, maar omdat er op Europees niveau maar enkele soorten zijn waarvoor echte zorgplicht bestaat, maakt men zich er niet zo druk over. Men laat het meeste werk over aan vrijwilligers.

René Bult

René Bult is uitgeroepen tot vrijwilliger van het jaar vanwege de ontwikkeling van een smartphone app (PlantObs) waarmee waarnemers op een gebruiksvriendelijke manier in het veld waarnemingen van planten kunnen invoeren.

Begin mei verschijnt een nieuwe versie van PlantObs die het inventariseren nog prettiger zal maken dan nu al het geval is.

RENÉ: Vrijwilligers zijn de ambassadeurs van de natuur: ze zorgen voor blijvend draagvlak onder de bevolking om de natuur te blijven beschermen. En vrijwilligers motiveren mensen ook om daar in te blijven investeren naast andere belangrijke zaken zoals de zorg en het onderwijs. Daarnaast zijn voor veel natuurorganisaties, de vrijwilligers de welbekende kurk waar ze op drijven. Dus koester (en knuffel) je vrijwilligers af en toe, zou ik alle natuurorganisaties willen adviseren.

Tekst: Egbert de Boer